

Uchwała Nr 47/2013
Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny
Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013
z dnia 5 września 2013 r.

w sprawie przyjęcia Metodologii oceny kryteriów wyboru projektów dla Działania 5.3 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

Na podstawie art. 65 lit a) Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, na podstawie rozdz. II ust. 1 Uchwały nr 85/1101/07 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (ze zm.)¹ oraz na podstawie § 4, ust. 2 pkt 1) Regulaminu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 uchwała się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Metodologię oceny kryteriów dla konkursu Nr RPOWK-P 112/V/5.3/2013 dla Działania 5.3 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony Środowiska w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Komitetu Monitorującego

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Piotr Calbecki

¹ Zadania oraz tryb pracy Komitetu Monitorującego RPO WK-P na lata 2007-2013 został określony następującymi uchwałami:
- Nr 85/1101/07 z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 11/105/2008 z dnia 12 lutego 2008 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 14/140/08 z dnia 21 lutego 2008 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 42/515/08 z dnia 10 czerwca 2008 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 89/1101/08 z dnia 21 listopada 2008 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 19/226/09 z dnia 10 marca 2009 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 64/1084/09 z dnia 25 sierpnia 2009 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 31/429/10 z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 6/73/11 z dnia 27 stycznia 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 4/752/11 z dnia 28 czerwca 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 6/66/12 z dnia 25 stycznia 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 17/463/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P);
- Nr 3/52/13 z dnia 16 stycznia 2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania oraz określenia zadań i trybu pracy Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WK-P).

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami art. 65 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Komitet Monitorujący analizuje i zatwierdza kryteria wyboru finansowanych operacji oraz ich zmiany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego stworzyła ponadto Metodologię oceny kryteriów mającą na celu usprawnienie procesu oceny oraz ujednolicenie interpretacji poszczególnych kryteriów w celu uniknięcia rozbieżności w interpretacji kryteriów przez ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie projektów na etapie oceny merytorycznej.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 stworzyła „Metodologię oceny kryteriów dla Działania 5.3 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska”.

z-ca Dyrektora
Departamentu Zarządzania
Funduszami i Projektami Unijnymi
 (1)
Monika Walecka-Gołasz

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

**METODOLOGIA OCENY
KRYTERIÓW WYBORU PROJEKTÓW
DLA REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2013**

**Działanie 5.3 Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do
wymogów ochrony środowiska
Konkurs Nr RPOWKP 112/V/5.3/2013**

Załącznik do uchwały Nr 47/2013
Komitetu Monitorującego RPO WK-P
z dnia 5 września 2013 r.

Toruń, sierpień 2013 r.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Mój region w Europie

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	3
B.1. Kryteria merytoryczno-technicznej dopuszczalności projektu	3
B.1.1. Cele projektu wspierają realizację celów określonych dla Działania 5.3	3
B.1.2. Wykonalność techniczna, technologiczna i instytucjonalna projektu	5
B.1.3. Wykonalność finansowa i ekonomiczna projektu	8
B.1.4. Trwałość rezultatów projektu	16
B.1.5. Strategiczny charakter projektu i komplementarność z innymi przedsięwzięciami	18
B.1.6. Projekt zakłada pozytywny lub neutralny wpływ na polityki horyzontalne	21
B.2. Kryteria oceny jakości projektu	23
B.2.1. Oczekiwane rezultaty projektu w sposób bezpośredni wspierają realizację celów określonych w Uszczegółowieniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla Działania 5.3	23
B.2.2. Projekt jest zgodny z preferowanymi typami projektów	24
B.2.3. Promocja wdrożonych rozwiązań proekologicznych	25
B.2.4. Adekwatność zastosowanych w projekcie rozwiązań technologicznych	25
B.2.5. Wprowadzenie w przedsiębiorstwie systemu zarządzania środowiskiem	26
B.2.6. Efektywność energetyczna proponowanych rozwiązań technicznych lub brak wpływu na efektywność energetyczną	26
B.3. Kryteria oceny wpływu przewidywanych rezultatów projektu na osiągnięcie założonych w RPO celów	28
B.3.1. Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	28
B.3.2. Ograniczenie szkodliwego wpływu przedsiębiorstwa na atmosferę	28
B.3.3. Ograniczenie zanieczyszczenia wód i gleby	28
B.3.4. Ograniczenie energochłonności przedsiębiorstwa	28
B.3.5. Ograniczenie ilości zużycia wody	28

Wstęp

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 stworzyła „Metodologię oceny kryteriów wyboru projektów dla Działania 5.3. Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska” celem usprawnienia procesu oceny oraz ujednolicenia interpretacji poszczególnych kryteriów, co pozwoli uniknąć rozbieżności w interpretacji kryteriów przez ekspertów oceniających projekty na etapie oceny merytorycznej.

W tabelach umieszczonych pod nazwą każdego z kryteriów pomocniczo wskazano, gdzie ekspert oceniający może znaleźć informacje dotyczące danego kryterium. Jednakże tabela ta nie zwalnia eksperta z całościowej oceny projektu i uwzględnienia niezbędnych do oceny informacji również w przypadku, gdy Wnioskodawca ujął je w innej części dokumentacji projektowej.

B.1. Kryteria merytoryczno-technicznej dopuszczalności projektu

B.1.1. Cele projektu wspierają realizację celów określonych dla Działania 5.3

Cele projektu są zgodne z zapisami Uszczegółowienia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla Poddziałania 5.3.: dostosowanie istniejących przedsiębiorstw do norm ochrony środowiska i innych wymogów wynikających z regulacji wspólnotowych i krajowych.

Gdzie szukać informacji?	Wniosek	Załączniki
	C.1.4 (głównie) C.1.3 (do weryfikacji przedmiotu projektu)	Biznesplan: B.5, B.6 (pomocniczo) G. (pomocniczo)

Z jednej strony każdy projekt musi realizować cele danego działania/poddziałania, jak i całego RPO WK-P. Z drugiej strony jednak, weryfikacja wniosku o dofinansowanie projektu w kontekście zgodności z zapisami RPO WK-P i uszczegółowienia RPO WK-P nastręcza wiele trudności. Należy tu pamiętać, że mamy do czynienia z oceną dostępową, a więc oceną, która albo przyjmuje wniosek do dalszej oceny, albo go odrzuca. Na oceniającym ciąży zatem duża odpowiedzialność, przez co zasady oceny muszą być precyzyjnie określone tzn. kiedy projekt spełnia, a kiedy nie spełnia danego kryterium.

Już podczas oceny projektów w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) tego typu zapisy powodowały trudności w jednoznacznej ocenie. Jest to bardzo subiektywne kryterium i wyłącznie od oceniającego zależy, czy oceni projekt jako

wspierający realizację celów, czy też nie. Jednocześnie dla oceniającego jest to kryterium, według którego bardzo trudno jest oceniać projekt, bowiem nie ma jasnych wytycznych, określających kiedy projekt jest zgodny z celami, a kiedy nie.

Należy tu zwrócić uwagę na fakt, że kryterium w takim brzmieniu będzie albo martwym kryterium (każdy projekt będzie zgodny z celem i uzasadnieniem działania/poddziałania, a odrzucenie będzie następować w oparciu o inne, bardziej wyraziste elementy kryterium, np. 'Projekt dotyczy właściwego tematu priorytetowego'), albo będzie powodem licznych odwołań.

Podejście zaproponowane w niniejszej Metodologii bazuje na rozbiciu celu działania/poddziałania na poszczególne elementy i znalezieniu części wspólnych działań w projekcie (opisanych przez produkty i rezultaty), które wpisują się w poszczególne elementy celu.

W tym kryterium badamy wpływ rezultatów ilościowych i jakościowych na osiągnięcie celu działania. Dlatego pomocne będzie wypełnienie poniższej tabeli.

Cel	Dostosowanie istniejącego przedsiębiorstwa do norm ochrony środowiska	Dostosowanie istniejącego przedsiębiorstwa do innych wymogów wynikających z regulacji wspólnotowych i krajowych
Rezultat		
<i>Tu należy wpisać poszczególne rezultaty ilościowe i jakościowe (każdy w oddzielnym wierszu)</i>	wpisujemy: 1 jeżeli rezultat wpływa na dany element celu lub 0 w przeciwnym przypadku ? trudno powiedzieć	
...		
...		
Suma	0 + n	0 + n

Po wypełnieniu każdego pola poprzez 0 lub 1, sumujemy kolumnami i wpisujemy do ostatniego wiersza (suma może wynieść od 0 do liczby wierszy, w których są rezultaty).

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego kryterium	Tak / Nie
	Jeżeli suma w przynajmniej jednej kolumnie jest większa od 0	Tak
	Jeżeli suma w kolumnie pierwszej i drugiej jest równa 0 ale w jednym z wierszy znajduje się odpowiedź '?' (trudno powiedzieć)	Do wyjaśnienia
	Jeżeli suma we wszystkich kolumnach jest równa 0	Nie

B.1.2. Wykonalność techniczna, technologiczna i instytucjonalna projektu

Kryterium to składa się z kilku podkryteriów, które należy rozpatrzyć oddzielnie:

Harmonogram realizacji projektu jest realistyczny i uwzględnia zakres rzeczowy oraz czas niezbędny na realizację procedur przetargowych i inne okoliczności niezbędne dla realizacji projektu

<p>Gdzie szukać informacji?</p> 	<p>Wniosek</p> <p>I.1 (głównie) Sekcja E (głównie)</p>	<p>Załączniki</p> <p>Biznesplan: C.10, 10 a C.11</p>
--	---	---

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące harmonogramu:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy wskazano podstawowe daty dotyczące przebiegu realizacji projektu (rozpoczęcia i zakończenia rzeczowego i finansowego realizacji projektu)?		
	Czy realizację projektu podzielono na etapy ułatwiające zrozumienie projektu? (czy zadania w projekcie są wystarczająco szczegółowe?)		
	Czy harmonogram zawiera następujące elementy realizacji projektu? <ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie decyzji o ustaleniu lokalizacji projektu inwestycyjnego, • uzyskanie prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, • uzyskanie zezwolenia na inwestycję, • ogłoszenie przetargu na wykonanie zadania inwestycyjnego i podpisanie umowy z wykonawcą robót, • odbiór końcowy robót, 		
	Czy harmonogram zawiera terminy związane z ogłaszaniem przetargów zgodny z obowiązującym prawodawstwem?		
	Czy przewidziane w harmonogramie działania są prawidłowo rozplanowane w czasie i realne do wykonania?		
	Czy harmonogram bierze pod uwagę warunki otoczenia (pogodowe, środowiska, topografii itd.)?		
	Łącznie całe podkryterium		

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

Założenia projektu są zgodne z odpowiednimi wymogami technicznymi i regulacjami prawnymi

Wniosek

C.1.2 (głównie)
Sekcja F

Załączniki

Biznesplan:
C.7
C.6
C.2

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy opisano wszystkie wymogi techniczne, jakie powinny spełniać działania i produkty w projekcie?		
	Czy działania i produkty projektu spełniają wszystkie wymagane wymogi techniczne?		
	Czy opisano pełny zestaw decyzji, uzgodnień, dokumentacji i innych informacji wynikających z unormowań prawnych?		
	Czy opisano w jaki sposób projekt spełnia wymogi wszystkich regulacji polskich i unijnych?		
	Czy stan prawny gruntów/obiektów gdzie projekt będzie realizowany umożliwia przeprowadzenie działań projektu bez zakłóceń?		
	Czy inwestycja jest zgodna z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego?		
	Czy pozwolenie na budowę obejmuje wszystkie niezbędne elementy inwestycji objętej projektem?		
	Czy projekt posiada (będzie posiadać) wszystkie niezbędne uzgodnienia konserwatorskie?		
	Łącznie całe podkryterium		

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiającą spełnienie całego podkryterium.

Założone wartości wskaźników produktu i rezultatu są realne do osiągnięcia

Wniosek

H.1 (pomocniczo)

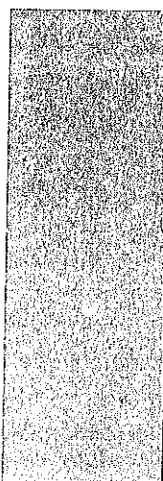
Załączniki

Biznesplan:
G. (głównie)

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy wskaźniki realizacji (produktu i rezultatu) wynikają z przyjętych celów?		
	Czy wszystkie cele mogące być skwantyfikowane, zostały opisane za		

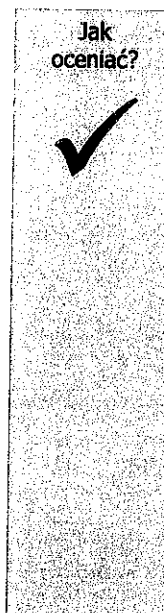
	pomocą wskaźników?
	Czy wskaźniki produktu, które są związane wyłącznie z okresem wdrażania projektu, zostały podane wyłącznie za okres, w którym projekt jest realizowany?
	Czy wskaźniki rezultatu zostały przedstawiane za okres nie wcześniejszy niż powiązane z nimi bezpośrednio wskaźniki produktu? (bowiem zawsze są ich wynikiem)
	Czy wskaźniki nie zostały ujęte zbyt ogólnie? (projekt dotyczy wybranej działalności projektodawcy, a wskaźniki zostały określone dla całego podmiotu)
	Czy wskaźniki zostały wyrażone liczbowo oraz podano czas ich osiągnięcia?
	Czy wskaźniki są możliwe do osiągnięcia w założonym czasie?
	łącznie całe podkryterium

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

Wnioskodawca gwarantuje techniczną wykonalność projektu

Gdzie szukać informacji? 	Wniosek	Załączniki
	C.1	Biznes plan: C.6 C.1

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Jak oceniać? 	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy potrzeba realizacji danego projektu jest zrozumiała i jasno wynika z przytoczonych problemów i niedogodności?		
	Czy opis jest przekonujący?		
	Czy opisane problemy rzeczywiście związane są z brakami i niedogodnościami? Czy też może wynikają z nieodpowiedniego zagospodarowania, wykorzystania istniejącej infrastruktury?		
	Czy wiarygodnie opisano problemy, które rozwiąże realizacja projektu?		
	Czy przedstawiono funkcjonalność rozwiązań zaproponowanych w projekcie (np. rozwiązań technicznych)?		
	Czy przedstawiono logikę dostosowania rozwiązań wypracowanych w ramach projektu do poszczególnych celów, które ma spełniać?		
	Czy projektodawca jest przygotowany do realizacji projektu i czy przygotowano odpowiedni sposób wdrażania projektu (przygotował system realizacji projektu zgodny z zapisami instrukcji)?		
	łącznie całe podkryterium		

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

Zakres rzeczowy projektu jest technologicznie wykonalny

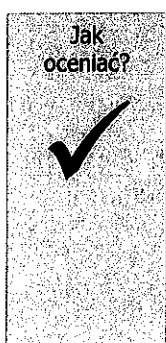
Wniosek

C.1
B.5

Załączniki

Biznesplan:
C.5
Część C (pomocniczo)

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium

Tak / Nie   **Nie dotyczy**

Czy wybrano optymalny wariant projektu?

Czy wybrano poprawnie miejsce realizacji projektu?

Czy opisane niezbędne rodzaje czynności, materiałów i usług wystarczą do osiągnięcia produktów projektu?

Czy opis cech proponowanych technologii, elementów inwestycji, parametrów technicznych inwestycji – jest poprawny?

łącznie całe podkryterium

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

B.1.3. Wykonalność finansowa i ekonomiczna projektu

Planowane wydatki kwalifikowalne są zgodne z przepisami prawa oraz z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w związku z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

Wniosek

J.4

Załączniki

Biznesplan:
C.10, 10a
C.11

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium

Tak / Nie   **Nie dotyczy**

Wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków

Wydatki są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego

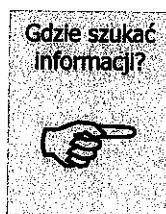
Wydatki są zgodne z postanowieniami RPO WK-P (należą do wydatków możliwych do sfinansowania zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach RPO WK-P)

Wydatki są niezbędne do realizacji projektu i zostaną poniesione w związku z realizacją projektu

	<p>Wydatki zostaną dokonane w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku</p> <p>Łącznie całe podkryterium</p>
--	--

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania (ewentualnie część z nich może nie dotyczyć przedmiotowego projektu) umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

Analiza finansowa i ekonomiczna przedsięwzięcia została przeprowadzona poprawnie

Wniosek

Załączniki

Biznesplan:
F.

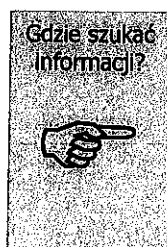
Bardzo trudno będzie nam ustalić, czy analizy zostały przeprowadzone poprawnie, ponieważ zagadnienie to jest bardzo obszerne i złożone. Dlatego, aby ułatwić określenie, kiedy analizy zostały poprawnie przeprowadzone, wypełniamy poniższą check-listę ('poprawność' oznacza zgodność z metodologią określoną w wytycznych ogólnych i tematycznych do studiów wykonalności):

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy przyjęte założenia przeprowadzanych analiz są poprawne i realne?		
	Czy wzięto pod uwagę wszystkie elementy, etapy projektu?		
	Czy właściwie określono oddziaływanie projektu i wykorzystano je zarówno do wyliczenia przychodów, jak i kosztów?		
	Czy założono odpowiedni okres referencyjny?		
	Czy analiza finansowa została przeprowadzona zgodnie z zasadami przygotowywania takich analiz?		
	Czy analiza jest prowadzona z punktu widzenia właściciela i/lub operatora?		
	Czy wzięto pod uwagę wyłącznie przepływy pieniężne?		
	Czy uwzględniono zmianę wartości pieniądza w czasie?		
	Czy analizę sporządzono w odpowiednich cenach?		
	Czy przedstawiona prognozowana liczba użytkowników dla wariantu bazowego jest poprawna?		
	Czy przedstawiona prognozowana liczba użytkowników po realizacji projektu jest poprawna?		
	Czy kalkulacja przychodów dla wariantu bazowego jest poprawna?		
	Czy uwzględniono wskaźnik ściągłości opłat?		
	Czy kalkulacja przychodów po realizacji projektu jest poprawna? Czy założono ten sam sposób jak w wariantcie bazowym wyliczania opłat oraz ten sam wskaźnik ściągłości opłat? Czy przyjęto realne założenia? Czy uwzględniono wszystkie przychody z działalności w odpowiednim okresie referencyjnym? Czy kalkulację przychodów oparto na poprawnej, zrozumiałej, rzetelnej i wiarygodnej kalkulacji cen za oferowane w wyniku realizacji projektu produkty lub usługi?		
	Czy ceny są oparte o rzeczywiste spożycie zasobów? Czy wariant		

	'bez realizacji projektu' zakłada taką samą lub niższą marżę zysku operacyjnego jak wariant 'z realizacją projektu'?
	Czy w kalkulacji zmiany przychodów wywołanych realizacją projektu nie ma błędów rachunkowych? Czy wszystko jest zrozumiałe i logicznie powiązane z poprzednimi wyliczeniami?
	Czy przyjęto realne i możliwe do osiągnięcia założenia odnośnie kosztów w wariantcie 'bez realizacji inwestycji'? Czy uwzględniono wszystkie koszty? Czy podzielono koszty według klasyfikacji kosztów rodzajowych?
	Czy przyjęto realne założenia odnośnie poziomu kosztów 'po realizacji projektu'? Czy podano źródła szacunku kosztów? Czy uwzględniono wszystkie koszty z działalności po realizacji projektu w odpowiednim okresie referencyjnym?
	Czy w kalkulacjach zmiany kosztów wywołanych realizacją projektu nie ma błędów rachunkowych? Czy wszystko jest zrozumiałe i logicznie powiązane z poprzednimi wyliczeniami?
	Czy przedstawiony plan amortyzacji jest poprawny i zrozumiały? Czy zawiera rok, wartość początkową, amortyzację roczną i wartość netto środka trwałego? Czy przyjęto poprawną stawkę amortyzacji?
	Czy przedstawiona kalkulacja rachunku zysków i strat jest wykonana zgodnie z definicjami określonymi w ustawie o rachunkowości?
	Czy w rachunku zysków i strat ujęto wyłącznie zmiany poszczególnych pozycji rachunku wywołanych realizacją projektu?
	Czy przedstawiona kalkulacja zapotrzebowania na kapitał obrotowy jest poprawna? Czy określono pozycje, jakie będą występowały w aktywach i pasywach kapitału obrotowego (należności, zapasy, gotówka i zobowiązania krótkoterminowe)? Czy określono cykle rotacji poszczególnych składników kapitału obrotowego? Czy wyliczono zapotrzebowanie na poszczególne elementy kapitału obrotowego?
	Czy przedstawiony rachunek przepływów pieniężnych inwestora w okresie realizacji i eksploatacji projektu jest zgodny z definicjami określonymi w ustawie o rachunkowości?
	Czy rachunek przepływów pieniężnych mówi, w jaki sposób projektodawca zapewni płynność finansową projektu? Czy przedstawiono wiarygodne dowody na zapewnienie płynności finansowej inwestora? Czy przedstawiono czynniki, które mogą wpłynąć na płynność oraz sposoby ich przezwyciężenia?
	Czy podano źródła pokrycia deficytu?
	Czy analiza finansowa została przeprowadzona poprawnie? (tak, jeżeli na wszystkie powyższe pytania odpowiadano 'tak')
	Czy analiza ekonomiczna została przeprowadzona zgodnie z zasadami przygotowywania takich analiz?
	Czy analizy dokonano z punktu widzenia społeczności?
	Czy dokonano (jeżeli to możliwe i dotyczy danego rodzaju projektów) korekt fiskalnych, korekt dotyczących efektów zewnętrznych i przekształcenia cen rynkowych w ceny rozrachunkowe? Czy wykorzystano wynagrodzenia ukryte?
	Czy przyjęto prawidłową społeczną stopę dyskonta?
	Czy ENPV i ERR obliczono właściwie?
	Czy współczynnik B/C obliczono właściwie?
	Czy analiza ekonomiczna została przeprowadzona poprawnie? (tak, jeżeli na wszystkie powyższe pytania odpowiadano 'tak')
	Łącznie całe podkryterium

Jedynie odpowiedzi 'tak' na wszystkie pytania, które dotyczą przedmiotowego projektu, umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

Zaplanowane wydatki są niezbędne do realizacji projektu i osiągnięcia jego celów

Wniosek

J.4
C.1.2 (pomocniczo)

Załączniki

Biznesplan:
C.10, 10a
C.11
C.2 (pomocniczo)

W tym kryterium badamy, czy poszczególne wydatki wpływają na realizację celów projektu (produktów i rezultatów). Dlatego pomocne będzie wypełnienie poniższej tabeli.

Wydatki	Produkty / rezultaty	Tu należy wpisać wszystkie produkty i rezultaty ilościowe i jakościowe projektu	...	...	[n]
	Tu należy wpisać poszczególne wydatki kwalifikowane (każdy w oddzielnym wierszu)	wpisujemy: 1 wydatek wpływa na realizację wskaźnika 0 w przeciwnym przypadku ? trudno powiedzieć			
...					
[n] ...					
Suma		0 + n			

Po wypełnieniu każdego pola poprzez 0 lub 1 (lub '?'), sumujemy kolumnami i wpisujemy do ostatniego wiersza (suma może wynieść od 0 do liczby wierszy, w których są wydatki).

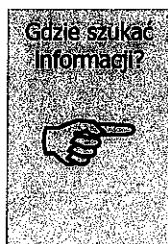

Projekt spełnia / nie spełnia danego kryterium

Tak / Nie

Jeżeli sumy we wszystkich kolumnach są większe od 0	Tak
Jeżeli suma w przynajmniej jednej kolumnie jest równa 0, ale w jednym z wierszy znajduje się odpowiedź '?' (trudno powiedzieć)	Do wyjaśnienia
Jeżeli suma w przynajmniej jednej kolumnie jest równa 0 i we wszystkich wierszach tej kolumny znajdują się zera (czyli w żadnym nie będzie odpowiedzi '?') – trudno powiedzieć	Nie

Koszty kwalifikowalne są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości

Wniosek

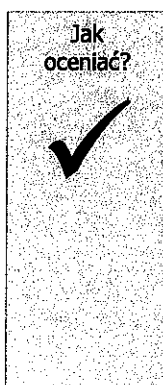
J.4 (pomocniczo)

Załączniki

Biznesplan:
C.10, 10a
C.11

Uzasadnienie ponoszenia kosztów kwalifikowanych poniekąd zweryfikowaliśmy w poprzednim podkryterium, dlatego tutaj zweryfikujemy ich zaplanowanie w odpowiedniej wysokości.

W tym celu na podstawie tabeli stworzonej w poprzednim podkryterium, określamy, czy wysokość wydatku została zaplanowana w odpowiedniej wysokości.

Wydatek został zaplanowany w odpowiedniej wysokości:

Tak / Nie

Wydatek 1

Wydatek 2

Wydatek 3

...

Wydatek n

Dodatkowe pytanie:

Czy słusznie podatek VAT został uznany za kwalifikowany /
niekwalifikowany?

Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowany tylko wtedy gdy¹:

- został faktycznie poniesiony przez beneficjenta oraz
- beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.

Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się w świetle ustawy o VAT. Odzyskanie podatku VAT oznacza odliczenie go od podatku należnego lub zwrot w określonych przypadkach. Zatem zaliczenie podatku, który nie może podlegać odliczeniu do kosztów uzyskania przychodów, nie jest ani odliczeniem, ani uzyskaniem zwrotu VAT, a więc nie jest odliczeniem podatku.

Beneficjent zobowiązany jest załączyć do wniosku o płatność oświadczenie, w którym zadeklaruje, czy w ramach realizowanego projektu będzie miał możliwość odzyskania podatku VAT poniesionego w związku z realizacją projektu. Jeżeli beneficjent uzna VAT za kwalifikowany, musi w oświadczeniu przedstawić szczegółowe uzasadnienie zawierające podstawę prawną wskazującą na brak możliwości obniżenia należnego VAT o VAT naliczony:

- w momencie składania wniosku o dofinansowanie projektu;

¹ art. 3 e Rozporządzenia 1084/2006 oraz art. 7 ust. 1 pkt d Rozporządzenia 1080/2006.

- w okresie realizacji projektu (i po jego zakończeniu) w związku ze zmianą struktury sprzedaży (lub zakupów), albo wykorzystania majątku związanych z projektem.

Beneficjent prowadzi działalność gospodarczą w zakresie oprowadzania turystów po szlakach turystycznych. W momencie składania wniosku korzystał on ze zwolnienia z rozliczania VAT z uwagi na niewielkie obroty (na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o VAT beneficjent korzystał ze zwolnienia z VAT, ponieważ wartość sprzedaży opodatkowanej (bez podatku) nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym (2012) kwoty 150.000 zł).

Wobec tego beneficjent złożył oświadczenie, że nie będzie miał możliwości odzyskania podatku VAT. Z dokumentów, jakie dostarczył wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu (biznesplanu) wynika jednak, że planowane na rok 2013 i następne przychody tego przedsiębiorcy będą wynosić 160.000 zł. Jest to zatem wystarczająca przesłanka do tego, aby uznać VAT tego przedsiębiorcy za niekwalifikowany.

Jest tutaj jednak jeszcze jeden problem. W roku 2013 (kiedy przedsiębiorca planuje przekroczyć próg 150.000 zł przychodu), część podatku VAT będzie faktycznie nie do odzyskania. Beneficjent staje się bowiem podatnikiem podatku VAT w momencie przekroczenia wartości 150.000 zł (pierwszy rachunek, który przekracza limit powinien zostać wystawiony już w formie faktury VAT). Inaczej mówiąc, jeżeli obrót w kwocie 150.000 zł przedsiębiorca przekroczył w danym dniu, to zwolnienie traci moc z dniem przekroczenia,

a opodatkowaniu podlega nadwyżka sprzedaży ponad tę kwotę. Zatem część VAT (do limitu sprzedaży 150.000 zł) będzie kosztem kwalifikowanym. W kolejnych latach beneficjent jest już zobowiązany do wystawiania faktur od początku roku obrachunkowego, zatem VAT może odzyskać.

Beneficjent, który ubiega się o refundację VAT w ramach projektu (twierdzi, że jego VAT jest kwalifikowany), chociaż ma prawną możliwość odzyskania VAT, ale nie podejmuje żadnych kroków w tym kierunku – robi to bezprawnie. Posiadanie prawa (nawet potencjalnej możliwości odzyskania VAT) wyklucza uznanie VAT za kwalifikowany.

Przepisy ustawy o VAT mówią, że prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje beneficjentowi jedynie w przypadku, kiedy spełnione są dwa warunki:

- beneficjent jest podatnikiem VAT²,
- zakupione przez beneficjenta towary i usługi wykorzystywane są przez beneficjenta do wykonywania czynności opodatkowanych.

Zatem jeżeli nie jest spełniony jeden z wymienionych warunków wówczas VAT zawarty w dokonywanych przez beneficjenta zakupach będzie stanowił wydatek kwalifikowalny.

Jeżeli beneficjent prowadzi jedynie działalność szkoleniową – sprzedaje usługi wyłącznie zwolnione z VAT, nie ma prawa odliczać naliczonego podatku i tym samym go odzyskiwać. W takich przypadkach VAT można uznać za kwalifikowany.

² Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o VAT podatnikami są podmioty wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel i rezultat tej działalności. Za podatników nie uznaje się organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy o VAT).

Oczywiście równie istotne jest to, co będzie przedmiotem projektu lub przyszłej działalności beneficjenta. Podobnie jak w powyższym przykładzie, jeżeli projekt dotyczy np. usług doradczych, beneficjent będzie mógł odzyskać część podatku naliczonego i w tym zakresie będzie on niekwalifikowany.

Podobnie jest w przeciwnym przypadku. Jeżeli beneficjent prowadzi jedynie działalność doradczą opodatkowaną według stawki podstawowej (22%) i zamierza realizować projekt szkoleniowy – od momentu podpisania umowy jest zobowiązany do odrębnego ewidencjonowania zakupów z podziałem na te, które uprawniać będą do odliczania VAT, te, które nie dają takiego prawa, i te, które związane są z obydwooma rodzajami działalności (art. 109 ust. 3 w związku z art. 86 ust. 1 i art. 90 ustawy o VAT). Oczywiście jednocześnie muszą być spełnione warunki ewidencjonowania wydatków w związku z realizacją projektu.

Grupa zakupów związana z obydwooma rodzajami działalności (np. koszty ogólnego zarządu) uprawnia do odliczenia jedynie części podatku naliczonego (udziałowi sprzedaży opodatkowanej w sprzedaży ogółem). Takie odliczenie dokonywane jest w dwóch etapach:

- w roku, w którym dokonywane były zakupy, VAT od zakupów związanych z działalnością mieszaną odlicza się według proporcji z poprzedniego roku podatkowego.
- po zakończeniu roku dokonywana jest korekta odliczonego VAT na podstawie rzeczywistej proporcji obliczonej dla roku, w którym były dokonywane zakupy.

Ponieważ jednak w powyższym projekcie wszystkie koszty (nawet ogólnego zarządu) przypisuje się albo do działań projektu, albo do działalności bieżącej, pozycje mieszane nie wystąpią. To oznacza, że w przypadku tego beneficjenta, cały podatek naliczony może zostać odliczony, wobec czego będzie on w całości niekwalifikowany.

Sprawa się komplikuje, jeżeli w projekcie występują jednocześnie działania opodatkowane stawką podstawową i zwolnione z VAT. Np. w projekcie beneficjent zamierza wybudować ośrodek edukacyjny z pomieszczeniami na doradztwo. Ponieważ wcześniej nie prowadził działalności zwolnionej, musi postąpić zgodnie z art. 90 ust. 8 ustawy o VAT. Należy tu pamiętać, że beneficjent wiedząc, że w danym lokalu będzie prowadzona działalność zwolniona z VAT, musi przypisać część kosztów wybudowania ośrodka do grupy nie dającej prawa do odliczania VAT. Musi on ustalić szacunkowo wartość proporcji dla pierwszego roku, w którym prowadzona będzie działalność mieszana. Ta szacunkowa proporcja, po uzgodnieniu z naczelnikiem urzędu skarbowego, posłuży do rozliczania VAT naliczonego od zakupów, których nie można jednoznacznie przypisać ani do działalności opodatkowanej ani do działalności zwolnionej. Po zakończeniu roku odliczony podatek związany z działalnością mieszaną zostanie skorygowany na zasadach określonych w art. 91 ustawy o VAT.

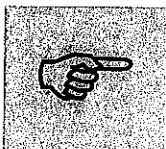
Poziom dofinansowania został ustalony poprawnie i z uwzględnieniem przepisów w zakresie pomocy publicznej oraz przepisów dotyczących projektów generujących dochód (jeżeli dotyczy)

Gdzie szukać informacji?

Wniosek

Załączniki

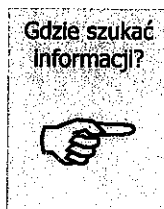
J.4 (pomocniczo)

Biznesplan:
C.12 (głównie)

Dla projektów objętych pomocą publiczną:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy zastosowano odpowiedni poziom dofinansowania wynikający z zapisów dokumentów konkursowych?		
	Czy wzięto pod uwagę pewne wyjątki, w których stosuje się inny poziom dofinansowania? (np. pomoc doradcza)		
	Czy różnica pomiędzy kosztami kwalifikowalnymi i poziomem dotacji zostanie pokryta ze środków własnych beneficjenta lub innych źródeł (czy jednoznacznie wskazano zabezpieczenie środków na pokrycie tej różnicy)?		
	Czy koszty niekwalifikowalne zostaną pokryte w całości ze środków własnych beneficjenta lub innych źródeł (czy jednoznacznie wskazano zabezpieczenie środków na pokrycie kosztów niekwalifikowalnych projektu)?		

Sytuacja finansowa Wnioskodawcy/operatora nie zagraża realizacji i utrzymaniu rezultatów projektu

Gdzie szukać
informacji?

Wniosek

Załączniki

Biznesplan:
F.4

Oceniamy w tym podkryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	W okresie trwałości projektu prognozowany dochód Wnioskodawcy jest dodatni?		
	Czy beneficjent posiada dodatnie roczne saldo gotówkowe pod koniec każdego roku okresu odniesienia?		
	Łącznie całe podkryterium		

Jedynie odpowiedzi 'tak' na oba pytania, które dotyczą przedmiotowego projektu, umożliwiają spełnienie całego podkryterium.

B.1.4. Trwałość rezultatów projektu

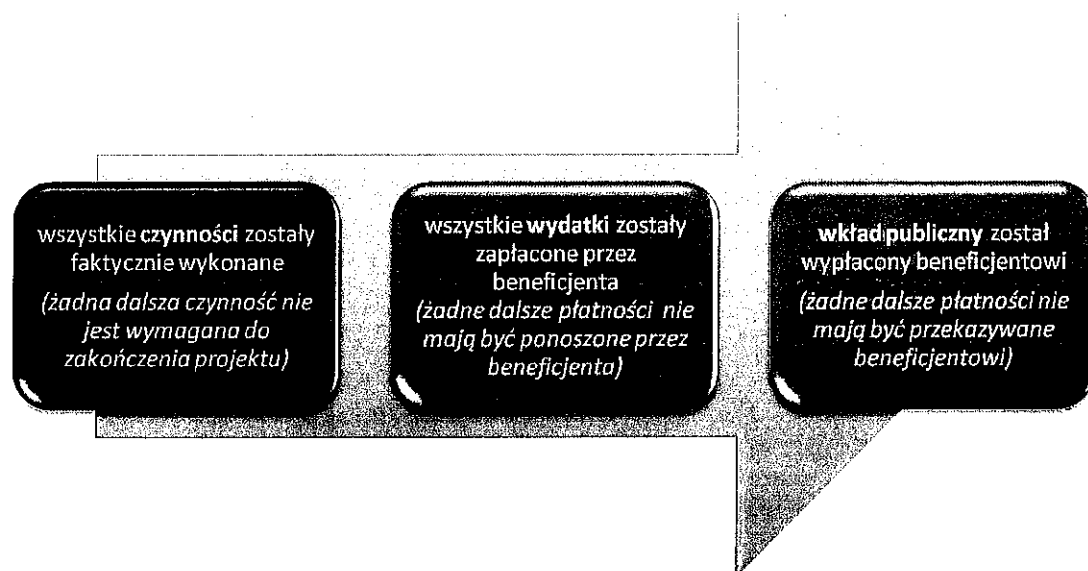
Wniosek

Sekcja G

Załączniki

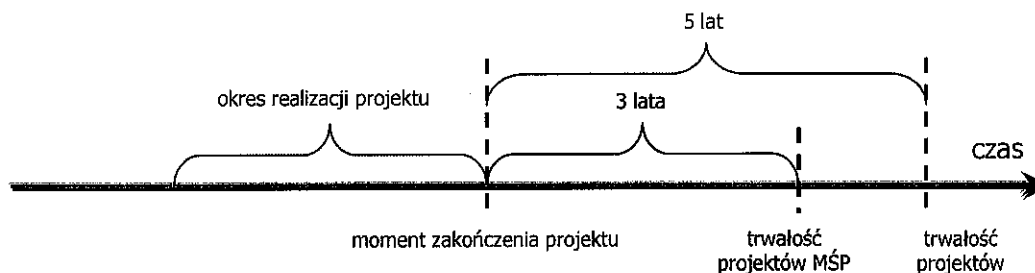
Biznesplan:
C.7

Trwałość projektów współfinansowanych ze środków EFRR w ramach RPO WK-P musi być zachowana przez okres 5 lat od daty zakończenia projektu³. Poprzez datę zakończenia projektu należy rozumieć termin realizacji projektu wskazany przez Wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie, obliczony z uwzględnieniem przepisów art. 88 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Projekt możemy uznać za zakończony, jeżeli spełnione zostaną łącznie wszystkie trzy następujące kryteria:

Rysunek 1. Warunki zakończenia projektu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wytycznych w zakresie częściowego zamknięcia (COCOF09/0043/02-EN, wersja ostateczna z dnia 18 lutego 2009 r.), przyjętych przez Komitet Koordynujący Fundusze przy KE (za: pismo IPOC nr DIC-IV-9340-77-(1)-MK/09).

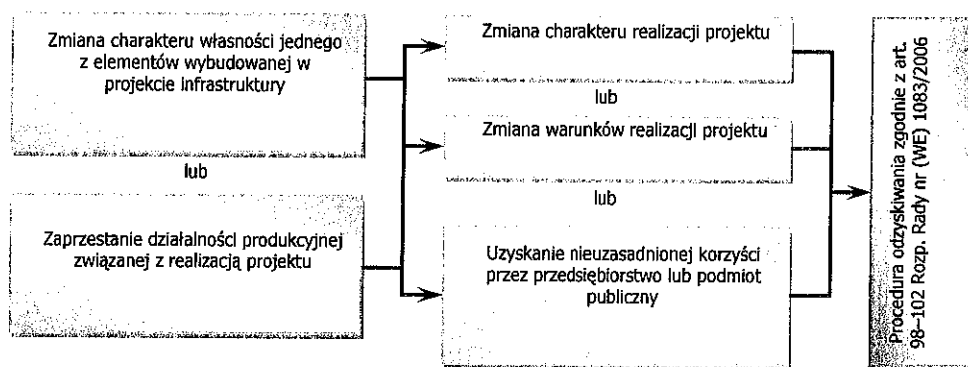
³ Zgodnie z postanowieniami art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Źródło: opracowanie własne na podstawie 'Krajowych wytycznych...'

Jeżeli np. projekt inwestycyjny gminy trwa od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2009 r. (chodzi tu o zakończenie rzeczowe i finansowe realizacji projektu) okres trwałości liczy się od 1 października 2009 r. do 30 września 2014 r. Zatem już 1 października 2014 r. mogłaby nastąpić 'znacząca modyfikacja'.

- modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny; oraz
- wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Przyczyna	+	Skutek
-----------	---	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie 'Krajowych wytycznych...'

Oceniamy w tym kryterium następujące aspekty dotyczące tego zagadnienia:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Czy nastąpi zmiana charakteru własności jednego z elementów		

	wybudowanej w projekcie infrastruktury?
	Czy podmiot zaprzestanie działalności produkcyjnej związanej z realizacją projektu?
	Czy zaistnieje przyczyna znaczącej modyfikacji? (tak, jeżeli w jednym z dwóch powyższych warunków będzie odpowiedź 'tak')
	Czy nastąpi zmiana charakteru realizacji projektu?
	Czy nastąpi zmiana warunków realizacji projektu?
	Czy beneficjent uzyska nieuzasadnioną korzyść?
	Czy zaistnieje skutek znaczącej modyfikacji? (tak, jeżeli w jednym z trzech powyższych warunków będzie odpowiedź 'tak')
	Łącznie całe podkryterium (nie spełnione, jeżeli zaistnieje przyczyna i jednocześnie jeden ze skutków – odpowiedź na zbiorcze pytanie o przyczynę będzie 'tak' i odpowiedź na skutek będzie 'tak')

Dodatkowo sprawdzamy w tym kryterium inne aspekty trwałości:

Jak oceniać?	Projekt spełnia / nie spełnia danego podkryterium	Tak / Nie	Nie dotyczy
	Trwałość instytucjonalna – zdolność instytucjonalna		
	Czy opisano, kto będzie posiadał prawo dysponowania produktami projektu po jego zakończeniu?		
	Czy okres, na jaki zostało ustanowione prawo dysponowania produktami projektu jest dłuższe od wymaganego okresu trwałości (3 lub 5 lat)?		
	Czy podmiot odpowiedzialny za zarządzanie produktami projektu ma odpowiednie doświadczenie niezbędne do skutecznego i efektywnego zarządzania produktami projektu?		
	Czy struktura organizacyjna została opracowana i jest adekwatna do wielkości i rodzaju projektu (zapewni skuteczne i efektywne zarządzanie produktami projektu)?		
	Trwałość finansowa		
	Czy zapewniono środki, które zagwarantują stabilność finansową projektu?		
	Czy wiarygodnie opisano sposób, w jaki będzie finansowane utrzymanie projektu po jego zakończeniu?		
	Trwałość organizacyjna		
	Czy zarządzanie produktami projektu po zakończeniu jego realizacji gwarantuje ciągłość funkcjonowania produktów i użyteczność dla odbiorców?		
	Czy własność projektu po zakończeniu realizacji nie jest zagrożona? (czy właścicielem będzie beneficjent lub operator, któremu przekazanie inwestycji zostało uzasadnione w sposób wiarygodny)		
	Łącznie całe podkryterium		

B.1.5. Strategiczny charakter projektu i komplementarność z innymi przedsięwzięciami

Wniosek o dofinansowanie projektu

C.1.3
C.1.4

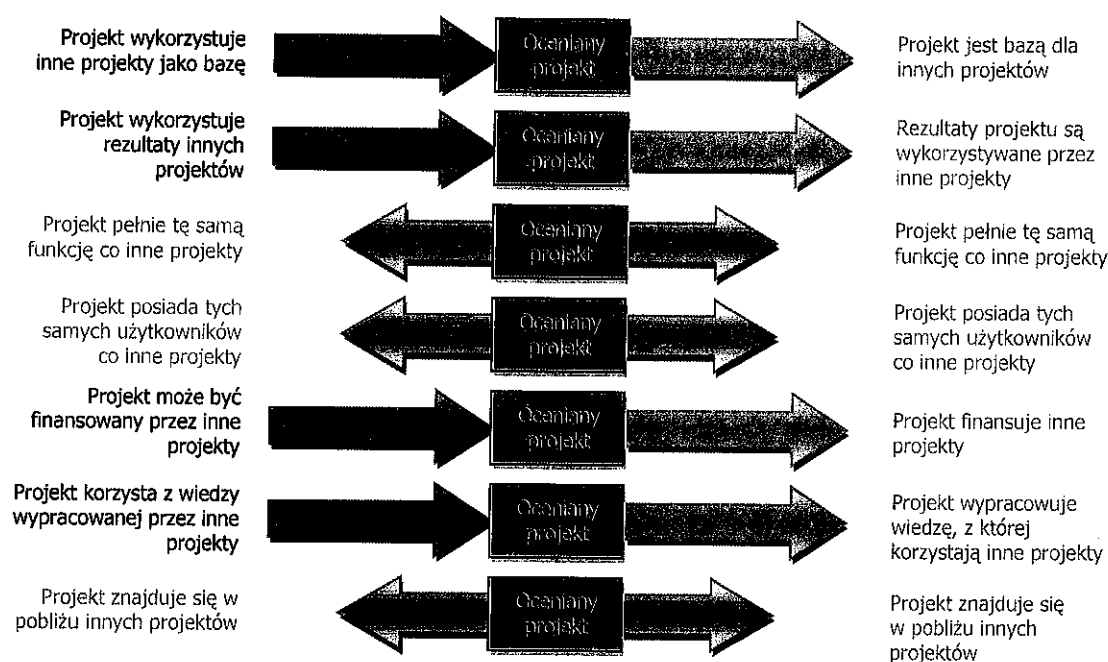
Załączniki:

Biznes Plan:
C.

W ramach tego kryterium oceniamy różnorodność powiązań projektu z innymi projektami lub działaniami realizowanymi z innych źródeł (projekty muszą być już realizowane lub przynajmniej pozytywnie zweryfikowane do dofinansowania w przypadku finansowania ze środków zewnętrznych). Należy pamiętać, że żeby uznać projekt za komplementarny z projektem ocenianym, musimy podczas oceny pozytywnie zweryfikować przynajmniej jedną z poniższych cech obu projektów:

- oceniany projekt może być bazą dla wskazanego projektu, który korzysta z jego produktów i rezultatów, aby stworzyć własne
- oceniany projekt może korzystać ze wskazanego projektu i wykorzystywać go do swojego powstania lub funkcjonowania (nie może bez niego istnieć)
- oceniany projekt pełni tę samą funkcję co wskazany projekt? (np. wodno-kanalizacyjną, turystyczną, transportową)
- oceniany projekt jest wykorzystywany przez tych samych użytkowników, którzy używają jednocześnie produktów / rezultatów wskazanego projektu
- oceniany projekt może być finansowany przez produkty / rezultaty powstałe we wskazanym projekcie
- oceniany projekt może powstać dzięki wiedzy nabytej / powstałej podczas realizacji wskazanego projektu
- oceniany projekt może znajdować się w bezpośrednim sąsiedztwie wskazanego projektu

Powiązania te szczegółowo przedstawia poniższy diagram:

Rysunek 2. Kierunkowość zależność pomiędzy komplementarnymi projektami.

Źródło: opracowanie własne.

W tym kryterium badamy powiązania z:

- projektami realizowanymi z programów okresu 2007-2013:
  - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
  - Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,

- Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013
- projektami realizowanymi ze środków własnych,
- projektami realizowanymi w ramach programów finansowanych ze środków Funduszu Strukturalnych okresu 2004-2006 oraz ze środków przedakcesyjnych i innych środków pomocowych.

W ostatnim podkryterium oceniamy powiązanie projektu z dokumentami strategicznymi. Odpowiedzi twierdzącej możemy udzielić wówczas, kiedy odnajdziemy w opisach wyraźne powiązanie projektu choć z jednym ze wskazanych dokumentów. Należy podkreślić, że ekspert powinien sam ocenić na podstawie własnej znajomości dokumentów strategicznych i odpowiednich zapisów w dokumentacji projektowej, czy projekt jest komplementarny z dokumentami strategicznymi, nie wystarczy że wnioskodawca zamieści sformułowanie że 'projekt jest komplementarny' – z opisu projektu musi to wynikać, a opis musi być przekonujący.

Jak punktować?	Ocenie podlega wynikający z dokumentów strategicznych, planów wieloletnich bądź innych dokumentów planistycznych wnioskodawcy stopień komplementarności i powiązania projektu z:	Tak/Nie
	<ul style="list-style-type: none"> • Działaniami w ramach funduszy europejskich, w szczególności w ramach: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego: Oś Priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska, Oś Priorytetowa 4. Działanie 4.3 Rozwój komercyjnych e-usług, Oś Priorytetowa 5. Działanie 5.2 Wsparcie inwestycji przedsiębiorstw, Oś Priorytetowa 6. Działanie 6.2 Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko: Oś Priorytetowa IV: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013: Oś priorytetowa 1: Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej Programem Operacyjnym Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013: Oś Priorytetowa 2: Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i rynek rybny 	<div>Nie</div> <div>Tak</div>
	<ul style="list-style-type: none"> • Z innymi działaniami zrealizowanymi przez Wnioskodawcę ze środków własnych; 	<div>Nie</div> <div>Tak</div>
	<ul style="list-style-type: none"> • Działaniami zrealizowanymi w ramach programów finansowanych ze środków Funduszy Strukturalnych w latach 2004-2006 oraz ze środków przedakcesyjnych i innych środków pomocowych; 	<div>Nie</div> <div>Tak</div>
	<ul style="list-style-type: none"> • Zgodność projektu ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 lub Regionalną Strategią Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku. 	<div>Nie</div> <div>Tak</div>

Do spełnienia całego kryterium wystarczy, że ekspert oceni **przynajmniej jedno** podkryterium pozytywnie, tj. na TAK.

B.1.6. Projekt zakłada pozytywny lub neutralny wpływ na polityki horyzontalne

Wniosek

Sekcja D

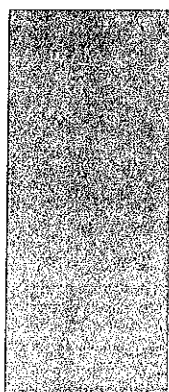
Załączniki

Biznes Plan:

C.

Oceniamy w tym kryterium następujące aspekty dotyczące spełnienia poszczególnych polityk wspólnotowych:

Jak punktować?	Polityka równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji	Tak/Nie
	<p><u>Czy projekt ma neutralny wpływ na realizację polityki równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji?</u> Należy ocenić czy projekt nie wywiera negatywnego wpływu na realizację polityki równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji.</p> <p><u>Czy projekt ma pozytywny wpływ na realizację polityki równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji?</u> Należy odpowiedzieć na poniższe pytania:</p> <p>Czy w projekcie zapewni się równe traktowanie mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług lub kwestię równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy lub kwestię równości wynagrodzeń za wykonywanie takiej samej pracy lub kwestię równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie ubezpieczeń społecznych lub kwestię łączenia obowiązków domowych i pracy zawodowej lub kwestię przeciwdziałania bezrobociu kobiet lub kwestię równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne oraz równego traktowania w zakresie zatrudnienia, dostępu do edukacji i pracy?</p> <p>Czy w projekcie przewiduje się zatrudnienie kobiet lub osób z marginalizowanych grup społecznych lub outsourcing usług uzupełniających obsługę sieci przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. niepełnosprawnych)?</p> <p>Czy infrastruktura powstała w projekcie zostanie przygotowana w taki sposób, który ułatwi dostęp zmarginalizowanych grup społecznych (np. niepełnosprawnych)?</p> <p>Czy w ramach projektu wprowadzona zostanie polityka opłat korzystna dla klientów / przedsiębiorstw zatrudniających osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. dla różnych grup niepełnosprawnych) oraz obszarów słabo rozwiniętych gospodarczo?)</p> <p><u>Czy przewidziano inne działania mające pozytywny wpływ na realizację polityki równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji?</u></p>	
	<p>Polityka społeczeństwa informacyjnego</p> <p><u>Czy projekt ma neutralny wpływ na realizację polityki społeczeństwa informacyjnego?</u> Należy ocenić czy projekt nie wywiera negatywnego wpływu na realizację polityki społeczeństwa informacyjnego.</p> <p><u>Czy projekt ma pozytywny wpływ na realizację polityki</u></p>	

społeczeństwa informacyjnego? Należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

Przedsiębiorstwo w wyniku realizacji projektu zastosowało rozwiązania gospodarki elektronicznej (np. rozpoczęło sprzedaż przez Internet, świadczenie usług w formie cyfrowej, komunikację elektroniczną z partnerami biznesowymi (B2B))

Przedsiębiorstwo w wyniku realizacji projektu wykorzystało przedsięwzięcia innowacyjne w obszarze wykorzystania ICT w produkcji (np. sterowanie, wspomaganie zarządzania, doskonalenie technologii oraz eksploracji danych z przemysłowych baz danych)

Czy przewidziano inne działania mające pozytywny wpływ na realizację polityki społeczeństwa informacyjnego?

Jak
punktować?

Zasada zrównoważonego rozwoju

Tak/Nie

Czy projekt ma neutralny wpływ na realizację polityki zrównoważonego rozwoju? Należy ocenić czy projekt nie wywiera negatywnego wpływu na realizację polityki zrównoważonego rozwoju.

Czy projekt ma pozytywny wpływ na realizację polityki zrównoważonego rozwoju? Należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

Czy infrastruktura zostanie przygotowana w taki sposób aby promować politykę zrównoważonego rozwoju? (np. dostosowanie infrastruktury do prowadzenia działań proekologicznych np. recyklingu odpadów, itp.)

Czy projekt wykorzystuje nowoczesne technologie o niskim oddziaływaniu na środowisko? (prowadzące do eliminacji szkodliwego oddziaływania na środowisko w przynajmniej jednym z następujących obszarów: ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu (w tym obniżenia poziomu emisji CO₂), gospodarki ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, hałasu i wibracji)

Czy infrastruktura zostanie przygotowana w taki sposób, aby chroniła przed emisjami chemicznymi, elektrycznymi i magnetycznymi (np. urządzenia chroniące przed promieniowaniem i emisjami)?

Czy przewidziano inne działania mające pozytywny wpływ na realizację polityki zrównoważonego rozwoju?

Dane podkryterium można uznać za spełnione po uzyskaniu co najmniej jednej odpowiedzi 'tak' na wskazane pytania. Spełnienie wszystkich podkryteriów umożliwia spełnienie całego kryterium.

B.2. Kryteria oceny jakości projektu

B.2.1 Oczekiwane rezultaty projektu w sposób bezpośredni wspierają realizację celów określonych w Uszczegółowieniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla Działania 5.3

Gdzie szukać informacji?

Wniosek

H.1 (głównie)

C.

Załączniki

Biznesplan:

C.3 (głównie)

C.2 (pomocniczo)

G (pomocniczo)

Celem tego kryterium jest zbadanie, czy projekt przyczynia się do: ograniczenia energochłonności i materiałochłonności procesów produkcyjnych, zredukowania ilości wytwarzanych odpadów; uzyskania pozwolenia zintegrowanego, uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej przedsiębiorstwa, uporządkowania gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi, ograniczenia niekorzystnego oddziaływania przedsiębiorstw na atmosferę lub też monitorowania wpływu przedsiębiorstwa na środowisko.

Zasada punktowania jest prosta, im więcej korzystnych rezultatów w projekcie, tym wyższa ocena. Oceny należy dokonać zgodnie z punktacją:

Jak punktować?	Projekt przyczynia się do:	0-10 pkt
	Ograniczenia energochłonności i materiałochłonności procesów produkcyjnych	Nie 0 pkt Tak 2 pkt
	Zredukowania ilości wytwarzanych odpadów	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Uzyskania pozwolenia zintegrowanego	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej przedsiębiorstwa	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Uporządkowania gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Ograniczenia niekorzystnego oddziaływania przedsiębiorstw na atmosferę	Nie 0 pkt Tak 1 pkt
	Monitorowania wpływu przedsiębiorstwa na środowisko	Nie 0 pkt Tak 1 pkt

Przyznane punkty za każdy element oceny sumujemy i sumę wpisujemy do karty oceny.

B.2.2. Projekt jest zgodny z preferowanymi typami projektów

Wniosek

C.1 (pomocniczo)

Załączniki

Biznesplan:

C.4 (głównie)

C.3

To kryterium jest powiązane z poprzednim, dlatego należy mieć na uwadze punkty przyznane w tym kryterium.

Jak punktować?	Projekt realizuje następujące typy działań:	0-10
	Wprowadzanie technologii eliminujących szkodliwe oddziaływanie, poprzez zapobieganie i ograniczanie ładunku zanieczyszczeń do środowiska, a także eliminujących lub ograniczających emisje do środowiska (tzw. „urządzenia końca rury”)	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Wprowadzanie technologii ograniczających zapotrzebowanie na energię, surowce energetyczne, polegających na zastępowaniu surowców pierwotnych surowcami wtórnymi z odpadów, redukujących wytwarzanie odpadów	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Budowa lub unowocześnianie oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków przemysłowych	Nie 0 pkt Tak 1 pkt
	Wprowadzenie technologii ograniczających zużycie wody, odprowadzanie substancji niebezpiecznych wraz ze ściekami	Nie 0 pkt Tak 1 pkt
	Rozbudowa lub unowocześnianie instalacji spalania paliw i systemów ciepłowniczych, unowocześnianie urządzeń lub wyposażenie instalacji spalania paliw w urządzenia lub instalacje do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (instalacje ochrony powietrza nie przekraczające 50 MW)	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Budowa, rozbudowa lub unowocześnianie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów przemysłowych, w tym opakowaniowych i poużytkowych, w tym po substancjach niebezpiecznych	Nie 0 pkt Tak 1,5 pkt
	Budowa, rozbudowa lub unowocześnianie instalacji do przekształcania odpadów w celu ułatwienia ich magazynowania, transportu, przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania	Nie 0 pkt Tak 1 pkt
	Zastosowanie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem	Nie 0 pkt Tak 1 pkt

B.2.3. Promocja wdrożonych rozwiązań proekologicznych

Wniosek

C.1

Załączniki

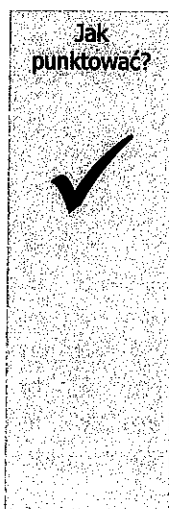
Biznesplan:

C.2

C.6

D.

Przedmiotem oceny tego kryterium jest czy przedsiębiorstwo planuje rozpowszechniać informacje o wdrożonych rozwiązaniach proekologicznych, a jeśli tak to w jaki sposób.

Czy przedsiębiorstwo planuje rozpowszechniać informacje o wdrożonych rozwiązaniach proekologicznych:

0-10

Nie

0 pkt

Tak:

→

Na konferencjach naukowych i technicznych

Nie

0 pkt

Tak

3 pkt

Przez publikację w czasopiśmie naukowych, technicznych lub bazach danych zapewniających swobodny dostęp do surowych danych badawczych

Nie

0 pkt

Tak

3 pkt

Przez publikację w ogólnodostępnej prasie regionalnej i krajowej

Nie

0 pkt

Tak

2 pkt

Za pośrednictwem lokalnej i regionalnej telewizji

Nie

0 pkt

Tak

2 pkt

Przyznane punkty sumujemy i sumę wpisujemy do karty oceny.

B.2.4 Adekwatność zastosowanych w projekcie rozwiązań technologicznych

Wniosek

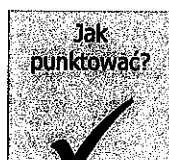
C.1.2

Załączniki

Biznesplan:

C. (głównie)

Ocena adekwatności zastosowanych w projekcie rozwiązań technologicznych ze względu na różnorodność możliwych rozwiązań musi być rozpatrywana indywidualnie i w pewnym stopniu subiektywnie. Jednakże dla ograniczenia możliwości subiektywnej oceny proponuje się następującą formułę oceny: należy odpowiedzieć na 5 pytań pomocniczych, przyznać odpowiednią liczbę punktów, a następnie zsumować uzyskane punkty. Szczegóły przedstawia poniższa tabela:

Projekt realizuje następujące typy działań:

0-10

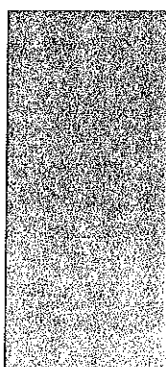
Czy zaproponowane w projekcie rozwiązania technologiczne są optymalnym rozwiązaniem istniejących w przedsiębiorstwie zagrożeń?

Nie

0 pkt

Tak

2 pkt

Czy istnieje zagrożenie (środowiskowe) w przedsiębiorstwie, które nie zostanie wyeliminowane w projekcie?	Nie	2 pkt
	Tak	0 pkt
Czy przedsiębiorstwo jest świadome wszystkich swoich potrzeb związanych z ochroną środowiska?	Nie	0 pkt
	Tak	2 pkt
Czy zaproponowane w projekcie rozwiązania technologiczne są optymalnym sposobem zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstwa (potrzeb innych niż te związane z zagrożeniami dla środowiska)?	Nie	0 pkt
	Tak	2 pkt
Czy istnieją potrzeby przedsiębiorstwa (uświadomione lub nieuświadomione) związane ze środowiskiem, które nie zostaną zaspokojone w wyniku realizacji projektu?	Nie	2 pkt
	Tak	0 pkt

B.2.5 Wprowadzenie w przedsiębiorstwie systemu zarządzania środowiskiem

Gdzie szukać informacji?

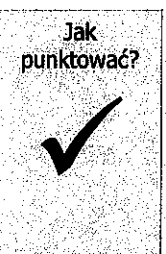
Wniosek

C.1.2

Załączniki

Biznesplan
C.4

W tym kryterium oceniamy jedynie, czy wnioskodawca założył wprowadzenie systemu zarządzania środowiskiem (potwierdzone uzyskaniem certyfikatu). Aby otrzymać punkty w tym kryterium we wniosku musi być zapewnienie, w formie wskaźnika rezultatu, że zostanie uzyskany certyfikat. Należy również zweryfikować możliwości uzyskania tego certyfikatu (czy wszelkie działania w projekcie to umożliwią?)

Jak punktować?

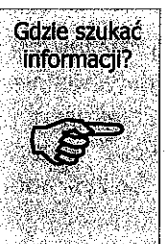
Wprowadzenie w przedsiębiorstwie systemu zarządzania środowiskiem

0-10

Jako rezultat projektu wprowadzony będzie system zarządzania środowiskiem (potwierdzony uzyskaniem certyfikatu)

Nie	0 pkt
Tak	10 pkt

B.2.6 Efektywność energetyczna proponowanych rozwiązań technicznych lub brak wpływu na efektywność energetyczną

Gdzie szukać informacji?

Wniosek

Załączniki

Biznesplan:
C.2
C.3
C.4
C.5

W tym kryterium czytamy dokumentację projektową i weryfikujemy czy:

- nie ma uzasadnienia do wzięcia pod uwagę lub
- wzięto pod uwagę przy wyborze wariantów lub

- wzięto pod uwagę na innym właściwym etapie przygotowania projektu (np. podczas określania działań danego wariantu) lub
- opisano proces, który będzie wdrażany na dalszych etapach realizacji projektu

(jeżeli przynajmniej na jedno z tych pytań w kontekście każdej poniższej cechy odpowiedź jest pozytywna, podkryterium uznajemy za spełnione):

- racjonalne zużycie energii (nie marnowanie energii, eliminacja zbędnych procesów, zmiana sposobu produkcji, świadczenia usług mająca na celu zmniejszenie energochłonności, rozwiązania ograniczające zużycie energii poprzez racjonalizację źródeł jej wykorzystania),
- efektywność energetyczna (zwiększanie efektywności źródeł energii, zmniejszanie energochłonności istniejących procesów, czyli np. wprowadzanie bardziej oszczędnych odbiorników energii itp.)
- działania redukujące i kompensacyjne

Jeżeli beneficjent wykazał, że nie ma uzasadnienia branie pod uwagę racjonalnego zużycia energii (nie można zmienić procesu produkcyjnego), ale można zmienić technologię, aby istniejący proces produkcyjny uczynić mniej energochłonnym, a dodatkowo, można wykorzystać powstające ciepło do ogrzewania hali produkcyjnej – można przyznać maksimum punktów.

Jak punktować?	Wprowadzenie w przedsiębiorstwie systemu zarządzania środowiskiem	0-10	
	nie ma uzasadnienia do wzięcia pod uwagę lub wzięto pod uwagę przy wyborze wariantów lub wzięto pod uwagę na innym właściwym etapie przygotowania projektu (np. podczas określania działań danego wariantu) lub opisano proces, który będzie wdrażany na dalszych etapach realizacji projektu		
	- racjonalnego zużycia energii	Nie	0 pkt
		Tak	4 pkt
	nie ma uzasadnienia do wzięcia pod uwagę lub wzięto pod uwagę przy wyborze wariantów lub wzięto pod uwagę na innym właściwym etapie przygotowania projektu (np. podczas określania działań danego wariantu) lub opisano proces, który będzie wdrażany na dalszych etapach realizacji projektu		
	- efektywności energetycznej	Nie	0 pkt
		Tak	3 pkt
	nie ma uzasadnienia do wzięcia pod uwagę lub wzięto pod uwagę przy wyborze wariantów lub wzięto pod uwagę na innym właściwym etapie przygotowania projektu (np. podczas określania działań danego wariantu) lub opisano proces, który będzie wdrażany na dalszych etapach realizacji projektu		
	- działań redukujących i kompensacyjnych	Nie	0 pkt
		Tak	3 pkt

Przyznane punkty sumujemy.

B.3. Kryteria oceny wpływu przewidywanych rezultatów projektu na osiągnięcie założonych w RPO celów

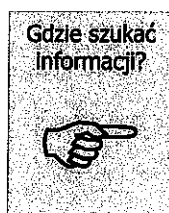
B.3.1. Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów

B.3.2 Ograniczenie szkodliwego wpływu przedsiębiorstwa na atmosferę

B.3.3 Ograniczenie zanieczyszczenia wód i gleby

B.3.4 Ograniczenie energochłonności przedsiębiorstwa

B.3.5 Ograniczenie ilości zużycia wody

Wniosek o dofinansowanie

H.1

Załączniki

Biznesplan:

C.2

C.3

C.4

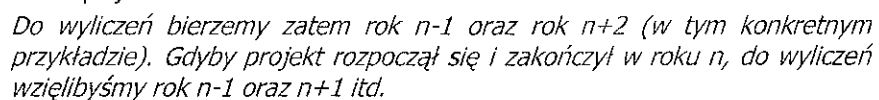
We wszystkich wskazanych poniżej kryteriach (B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4, B.3.5) sposób oceny jest niemal identyczny, różni je jedynie wskaźnik, który wyliczamy. Ważne jest, aby zachować jednostki miary:

- przewidywane zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów [tony]
- zmniejszenie przez przedsiębiorstwo emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki oraz tlenu azotu oraz pyłów oraz dwutlenku węgla [tony]
- zmiana ilości nieoczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi [m^3].
- zmniejszenie zużycia energii [MJ] brutto.
- zmiana ilości zużycia wody [m^3].

Liczbę wytwarzanych odpadów, emisję zanieczyszczeń powietrza, ilość nieoczyszczonych ścieków, zużycie energii i wody wyliczamy dla dwóch lat:

- w ostatnim pełnym roku przed rozpoczęciem realizacji projektu,
- w pierwszym pełnym roku po zakończeniu realizacji projektu.

W pierwszym i drugim przypadku wskaźnik musi być wyliczony za okres całego roku. Poniższy schemat obrazuje okresy obliczeniowe dla projektu realizowanego przez jeden rok.

$$\Delta W = W_{n-1} - W_{n+2}$$

gdzie:

Wyliczoną wartość ΔW wpisujemy do karty oceny, nie przypisując żadnych punktów.